

Contribution ID: 164

Tür: Oral Presentation

Kültürel Unsurların Diller Arası Aktarımında Yapay Zekâ Kullanımının İşlevsel Çeviri Kuramı Bağlamında İncelenmesi

20 Aralık 2024 Cuma 12:30 (30 dakika)

Yapay zekâ üzerine yapılan çalışmalar her geçen gün artmakta ve oldukça olumlu sonuçlar elde edilmektedir. Çeviri alanı ise bu çalışmalar arasında şüphesiz en önemli alanlardan birisi olma niteliği taşımaktadır (Kuşçu, 2015:56). Çeviri alanında ise çalışmalar uzun yıllar boyunca dar bir perspektifte değerlendirilmiş ve başarı kriteri olarak “eşdeğerlik” ve/veya “sadakat” kavramları dikkate alınmıştır, ancak zamanla farklı etkenlerin de göz önünde bulundurulması gerektiği anlayışı gelişmiştir. Bu noktada geleneksel çeviri yöntemlerinin eksiklerini tamamlayan “işlevsel çeviri (Skopos) kuramı” öne çıkmaktadır (Boynukara, 2019:11-12) Çevirinin amacının/hedefinin temelinde olduğu bu kurama göre çevirmenin görevi, çeviri işleminin öncesinde hedef kitle, mekan ve zaman gibi belirleyici özellikleri tespit etme noktasında işlevsel bir rol almaktır. Alıcının ve işverenin beklentisi de, çevirmenin işlevsel bir çeviri ortaya koymasıdır (Nord, 2011:17). Her ne kadar üretken yapay zekâ araçları geleneksel çeviri işlemlerinde sıkça kullanılıyor olsa da işlevsel bir çeviri işleminde çevirmenin rolünü üstlenebilmekte ne derecede başarılı olacağı sorusu tartışmalıdır. Bu soruya cevap aramak amacıyla yapılacak bu çalışmada nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizi kullanılacaktır. Doküman analizi, “araştırmanın veri setini oluşturan birincil veya ikincil kaynak olarak nitelendirilen çeşitli dokümanların elde edilmesi, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi” şeklinde tanımlanabilmektedir (Özkan, 2019:2). Çalışmanın verisini Almanya’da en fazla okunan gazete olan “Bild”(Statista, 2024) isimli gazetede yayınlanmış en güncel haber metinleri oluşturmaktadır. Bu metinlerde geçen kültürel unsurlar doküman analizi yöntemi kullanılarak tespit edilecek ve üretken yapay zekâ araçlarından ChatGPT (OpenAI, 2024) kullanılarak Türkçeye çevirileri yaptırılacaktır. Üretken yapay zekâ aracı tarafından gerçekleştirilen çevirinin, kültürel unsurların Almanca ve Türkçe dilleri arasında aktarımı sırasında başarısı işlevsel çeviri kuramı kapsamında irdelenecektir. Ulaşılan sonuçlar neticesinde güncel yaşantıda yaygın olarak kullanılmakta olan yapay zekanın çeviri işlemlerinde kullanımının sınırlılıklarının ortaya koyulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: işlevsel çeviri kuramı, yapay zekâ, çeviri, yapay zekâ ile çeviri, Skopos kuramı

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Language Education / Dil Eğitimi

E-mail / E-posta

cemilee.ovali@gmail.com

ORCID ID

0000-0002-5028-6540 ; 0000-0002-1117-7261

Institution / Affiliation / Kurum

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı;
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Alman Dili Eğitimi
Anabilim Dalı

Country / Ülke

Türkiye

Başlıca yazarlar:: Aylin Seymen (Gazi Üniversitesi); Cemile Nur Ovalı (Cemile Nur Ovalı (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Aylin Seymen (Gazi Üniversitesi); Cemile Nur Ovalı (Cemile Nur Ovalı (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Session Classification: Session 2.1 (Day 3)

Track Classification: Congist'24: Theoretical Foundations